

SALLING

Salling er en halvø, der skyder sig ud i Limfjorden mellem Skive Fjord, Hvalpsund, Risgårde Bredning, Livø Bredning, Salling Sund, Lysen Bredning, der afsætter Hare Vig, Kås Bredning og Venø Bugt.

Det frugtbare Sallingland, med sin vidt spændte indskårne kyststrækning, tiltrak sig allerede tidlig bebyggelse. Allerede i den ældre stenalder nåede mennesker hertil hvilket fund af kystbopladsen vidner om. Den yngre stenalder er repræsenteret i Salling ved oldtidsfund, men mest er bronzealderen kendt i Salling med ca. 2000 gravhøje.

Man har på vestsiden af Salling særlig fundet tynde, spiralvundne guldringe, og her fra disse kyststrækninger af Salling, hvor gravhøjene er flest arbejder bebyggelsen sig efterhånden indefter. Jordene er gennemgående gode, muldede og sandede med en blanding af ler. Vandløbene er små, det største er Hinnerup å, der løber mod nord, ud i fjorden overfor Fur.

Her i disse forholdsvis beskyttede farvande omkring Limfjorden har kongerne i Vikingetiden (år 793 - 1042) samlet deres flåder til togter, mod England, Normandiet og langs alle Østersøens Kyster. Det er smukt land. Danmark når det er bedst og herfra stammer en del af vores familie.

Og nu skal vi have nogle aktører på scenen, og nogle af de lokaliteter hvorfra vi blandt andet stammer.

HARRE VIG 1695.

Herude på den nordvestlige del af Salling, hvor Salling Sund løber imellem Salling og Mors, og hvor Lysen Bredning skærer sig dybt ind i Salling og bliver til Harre Vig i den inderste del af bugten, lå i 1400 tallet en samling gårde der dengang blev kaldt Harffwe.

Gravhøjene er talrige herude og man kender ca. 80 i Sognet. De ligger i en bred stribe i retningen Nord - Syd, på det høje land forbi Harre Gårde, Harre og Dalstrup. Lidt syd for Harre i bunden af vigen, lå meget smukt et lille udsted der i 1340 blev kaldt Sintorp. I året 1420 var det blevet Ower og Neder Syndropp, og i 1600 tallet hed stedet Synderup. Der var ikke mange gårde og huse på dette afsides liggende sted af Salling på dette tidspunkt.

Befolkningen, de få der boede der, ernærede sig ved jordbrug og fiskeri som man havde gjort i århundreder. Især var åle - og rødspættefiskeriet godt i den stille Harre Vig i nordvest kanten af Salling. I Harre Vig opdagedes den første Østersbanke i 1851.

Men i slutningen af 1600 tallet, da den lille samling huse blev kaldt Synderup, blev der her i en fisker- og bondefamilie født en dreng man kaldte for Peder Lausten Synderup.(# 195)

ØSTER DØLBY 1695.

Længere inde på Salling, på de noget højtliggende bølgeformede, lerede, og muldsandede jorder, ca. 5 km NNV for Skive, ligger landsbyen Øster Dølby. Her fødtes næsten samtidig i året 1695 en anden dreng, der i sognets kirke Skt. Martini fra år 1505, fik navnet: Simon Bool. (# 192)

Simon Bool blev gift med Anne Nielsdatter (#193) fra Trustrup den 15 Maj 1731. Hun var født i 1698, som datter af Niels Søfrensen (# 386) i Trustrup, og var altså et par år yngre end Simon Bool.

Simon Bool og Anne var først blevet trolovet på et forløfte af 4 gode mænd, nemlig Søren Nielsen og Peder Schytzgaard, samt af Eske Madsen og Niels Cortsen. Så det var skam gået rigtigt til, da de nu midt i Maj måned 1731 blev gift i Simon Bools hjemsogn, Dølby.

Bruden blev gravid straks efter brylluppet, og i begyndelsen af 1732 fik de en søn. Sønnen blev døbt i Dølby Sogn den 2 Marts 1732 i den samme kirke, Skt. Martini, og i den samme døbefont hvori hans fader Simon Bool var døbt 37 år tidligere, og hans forældre var blevet viet året før. Drengen fik navnet: Chresten Simonsen Bool, (# 96)

Peder Lausten Synderup fra Harre Vig, nu fisker og bonde i Synderup, var også blevet gift, og fik en datter den 11 December 1735. Hun blev døbt i Harre Kirke den tredje søndag i advent. og her fik hun navnet: Berthe Pedersdatter. (# 97)

Berthe voksede op og blev tjenestepige hos Erik Christensen i det nærliggende Estkiær på Salling. Omkring denne tid traf hun Chresten Simonsen Bool fra Øster Dølby, der kun ligger nogle mils vej væk.

De to unge holdt trolovelsen hjemme på gården hvor hun tjente, i hendes husbonds Erik Christensens hus. Løftet blev på Chrestens side afgivet af Jacob Pedersen fra Dølbygård, hos hvem man måske kan tænke sig at Chresten var tjenestekarl og af Jens Joensen ovre fra Rudmølle.

På Berthes side blev løftet givet af hendes fader Peder Lausten der var kommet ind fra Wiile, og af hendes husbond Erik Christensen i Estkiær, hos hvem den lille sammenkomst jo blev holdt.

Hendes fader, der oprindeligt kaldtes Peder Lausten Synderup, var nu flyttet længere ud mod Salling Sund på nord siden af Harre Vig.

Fiskeriet var bedre herude og man sparede sig selv for sejlturen ind gennem den stille bugt til Synderup i bunden af vigen. Landsbyen herude hed tidligere Wile. I Peder Laustens tid hed den Wiile, og i dag hedder den Vile. Der var betagende smukt herude. Han boede her med sin familie, som bl.a. omfattede datteren Berthe, indtil den dag hun blev tjenestepige hos Erik Christensen i Estkiær.

Peder Lausten boede nu med vand på de tre sider. Med udsigt ned i Kaas Bredning og mod nord op i Limfjorden, ovre mod vest lå Mors på den anden side af Salling Sund. Fiskeriet og sejskibstrafikken var god her, som det havde været siden Vikingerne i sin tid samledes her. Allerede da Peder Lausten blev født i 1690`erne var Lysen Havn, ude på Lysen Odde, en travl udskibningshavn som den var det i hele det 17 og 18 århundrede. Der var så travlt at Skive Købstad 17 km. væk, ofte klagede over denne trafik, som man mente tog handlen fra byen. Men denne herlige sommeraften i slutningen af Juli 1762 hvor Peder, som nu kaldte sig Peder Lausten i Wiile, bortgav trolovelsesløftet for sin datter gik samtalen livligt.

Han var kommet ridende hertil i den lyse sommeraften. Det var længe lyst på denne årstid og han nød turen til hest ind i landet til Estkiær. Samtalen drejede sig især om fiskeriet. Alle de tilstedeværende var bønder og dyrkede jorden. Men Peder, han havde båd og det var noget de alle gerne ville høre om.

Han kom jo ofte sejlende til Struer, Thisted, Løgstør og Nykøbing ovre på Mors. Han mødte folk fra de mange skibe der passerede igennem Salling Sund og kunne berette om hændelser fra fjerne steder. Han hørte og så meget som de andre ikke vidste om. Han havde lidt jord, ganske vist ikke så meget som de andre, men så havde han vandet og handlen og det var frit.

De andre var lidt misundelige på Peder Lausten i Wiile, der så og hørte så meget på førstehånd. Det blev over midnat inden han takkede farvel og steg til hest, og red tilbage mod Wiile i den lune sommernat.

Chresten og Berthe blev viet en måneds tid senere, i Dølby Sogn: Domini 8 post Trinitatis 1762, hvilket vil sige Søndag den 1 August 1762. En dag hvor skovduerne rigtig slog på de første modne ærter ude på de omkring liggende marker. Chresten var da 30 år og Berthe var 28.

De fik først en datter der blev døbt Inger Chrestensdatter, og i begyndelsen af året 1769 fik de en dreng, der blev døbt Simon Christensen (# 48) og også i den lille Dølby Kirke, Skt. Martini, den 5 Marts 1769. Den samme kirke hvori nu både hans far og bedstefar var blevet døbt og viet. Han kom af jorden og elskede den, lige

meget hvad svigerfaderen ellers kunne fortælle af store begivenheder udenlands fra.

JEBJERG 1720.

Længere mod nord på Salling ligger landsbyen Jebjerg i Nørre Herred som er det nordøstligste Herred i Salling. Det begrænses mod SV og Vest af Hindborg og Harre Herred, og mod nord og mod øst af Limfjorden. Højeste punkt i Nørre Herred på den overvejende bølgeformede overflade er Urhøj som er 53 meter over havets overflade.

Jorderne her hører til de frugtbareste i hele Viborg amt, og en stor del af de tidligere hede strækninger er nu opdyrkede. Kirken i Jebjerg, med den af Nicolaus støbte klokke fra omkring år 1375 ligger ca. 12 km nord for Skive. Det var en rigtig dansk landsby med huse og gårde samlet med kirken som midtpunkt, og her lige vest for kirken blev der en sommerdag og i Krebsens tegn, nemlig den 7 Juli 1720, født en dreng der skulle vise sig at være særdeles livsstærk, han fik navnet Jep Christensen. (# 100)

Hans far, Christen Sørensen i Jebjerg, var født i slutningen af 1600 tallet. De var bønder med en god jord der lå nærmest landsbyen og kirken. Gården havde desuden en del Hede strækninger længere udad mod Roslev til.

Jep voksede op her og var blevet fæstegårdsbonde i Jebjerg, da han den 26 Oktober i 1747 gifter sig i Jebjerg Kirke med Maren Jensdatter. Han er 27 år og hun er 31 år.

Knap et år senere, den 22 September 1748 døber de deres første barn Jens Jepsen i Jebjerg Kirke. Niels Pedersens hustru bar Jens i kirken og faddere var Søren Jensen, Søren Bundgård, Søren Christensen og Christen Henriksen.

Den 28 Februar 1751 døber de deres næste barn, datteren Maren Jepsdatter, og denne gang var det Anne Christensdatter der bar barnet i Jebjerg Kirke, og faddere var igen deres gode venner og naboer Søren Jensen og Søren Bundgård, samt Jens Møller, Dorthe Espersdatter og Lene Andersdatter.

Den 9 December 1753 fik de endnu en datter døbt i Jebjerg Kirke og hun bliver kaldt Boel eller Bodil Jepsdatter. Denne gang var det Mette Nielsdatter der bar barnet frem i kirken og faddere var det gamle trekløver fra Jens dåb tidligere: Søren Jensen, Søren Bundgård og Søren Christensen, foruden Maren Sørensdatter og Sophus Christensdatter Gaul, og alle kom de fra Jebjergs gårde og huse.

Man er kommet ind i December og nærmer sig jul 1755 da den lille Maren bliver syg. Hun havde glædet sig sådan til juleaften dette år men dør desværre juleaften da hun kun er 5 år gammel. Sorgen er stor på gården og i landsbyen Jebjerg.

Midt mellem jul og nytår nemlig den 28. December 1755 ringer klokken på Jebjerg Kirke til begravelse, og her på Jebjerg Kirkegård bliver den lille Maren begravet. Hun nåede således aldrig at opleve denne juleaften men lå syg og svækket hen i tiden op mod jul.

Knap 7 år senere, den 22 August 1762 dør nu også Jep Christensens hustru Maren Jensdatter, og hun bliver begravet ved siden af sit barn på Jebjerg Kirkegård kun 46 år gammel. Han er nu alene med 2 børn. Jens på 14 år og Boel på 9 år efter 15 års ægteskab med Maren. Men et landbrug på den tid var jo en produktionsvirksomhed hvor man ikke kunne undvære en madmor som det hed. Jep Christensen må straks ud og finde en afløser for Maren. Det tager ham kun 2 måneder men han må udenbys denne gang. Han finder Bergete Pedersdatter af Skou i Junget/Torum Sogn. De bliver trolovet den 17 Oktober 1762 i Junget/Torum og forlovere er Jens Andersen og Christen Jensen af Skou.

Efter trolovelsen skal der iflg. reglerne gå 4 søndage før vielsen kan finde sted. Det trækker lidt ud med vielsen her af en eller anden grund, for der går hele 2 måneder inden den finder sted. Han gifter sig således igen, kun 4 måneder efter begravelsen af hustruen Maren, med denne Bergete Pedersdatter fra Skou. Vielsen fandt sted kort før jul, den 16. December 1762 i Junget-Torum Sogn. Hun var datter af Peder Christensen i Skou og var også blev døbt i denne kirke den 5. Februar 1730. Hun var således godt 32 år, da Jep Christensen henter hende udenbys fra til at være mor for hans 2 børn og madmor på gården hjemme i Jebjerg.

Allerede 3 uger efter vielsen er Bergete gravid, og 13 måneder efter Marens begravelse, nemlig den 9 Oktober i året 1763 døber de sønnen Christen Jepsen (# 50) i Jebjerg Kirke. Christen er vores nye mand i anerækken. Han er Jep Christensens første søn med hans nye kone Bergete af Skou i dette hans andet ægteskab.

Kiersten Pedersdatter ude fra Junget bar Christen ved dåben i Jebjerg kirke og faddere var vor gamle ven Søren Christensen, samt Jens Jepsen, Niels Miltersen og Søren Jensens hustru, alle igen af Jebjerg. Den nyfødte Christen Jepsen havde således allerede ved fødslen 2 ældre halvsøskende, nemlig Jens og Boel. Maren var jo død kun 5 år gammel.

Tre år senere, den 18 November 1766 får Jep Christensen en datter døbt i sit nye ægteskab, og hun bliver opkaldt Maren. Formentlig efter hans første hustru der døde eller datteren Maren der døde kun 5 år gammel, eller begge dele. Karen

Henriksdatter bar hende frem i Jebjerg Kirke og faddere var: Jens Storgård, Christen Henriksen, og Karen Nielsdatter. Om det er et tilfælde eller overtro, men ingen af de 3 gange Søren, der var faddere ved den første og tidligere afdøde Marens dåb er bedt om at være faddere denne gang. De havde ellers været flittigt benyttet som sådanne før i tiden.

I foråret, kun 6 måneder efter denne sidste fødsel som hun aldrig rigtig var sig kommet over dør nu også Bergete. Den 20 April 1767 bliver Jep Christensens anden kone, Bergete Pedersdatter fra Skou, og nu mor til Christen og Maren, begravet i Jebjerg Kirke, 43 år gammel. Så dette hans andet ægteskab varede altså kun ca. 4 år.

Jep Christensen står nu igen alene med gården og børnene. Han er 47 år gammel og har 2 ægteskaber med i alt fire børn bag sig. Han har Jens der nu er 19 år og i nogle år har kunnet hjælpe til på gården sammen med sin søster Boel på 14 år. Men nu er der også lille Christen på 3½ år, og den lille ny Maren på kun 6 måneder. Det er en katastrofe for ham nu midt i såtiden, uden hustru og med 2 så små børn. Men han har dog sønnen Jens som er en god, stærk og uundværlig arbejdskraft og datteren Boel kan hjælpe godt til i huset nu og med de 2 små, foruden at de begge arbejder med i bedriften.

Gårdens bedrift skal og må han tage sig af, og desuden er der arbejdet for Nørregård Gods hvor han som fæstebonde også er forpligtiget til at udføre arbejde, så en mere varig løsning må til. Dette forår er han igen på udkig efter en hurtig afløser, denne gang for Bergete, for alene kan han og børnene ikke klare det i længden. Der går igen kun 2 måneder efter begravelsen, så har han fundet den ny og tredje hustru og bestiller straks lysning i Jebjerg kirke. Han fandt en ny hustru på den samme korte tid som det tog ham sidst, hvor han blev gift med Bergete godt 4 måneder efter Marens død.

En sommerdag, den 26 Juli 1767, bliver enkemanden og Fæstegårdsbonden Jep Christensen i Jebjerg og Anna Storgård gift. Jep Christensen var dermed gift for tredje gang. Ægteskabet med Anna Storgård varer desværre kun kort. Hun dør også og inden der er gået 4 år. Hun er 48 år, da hun dør den 18 Maj 1771 og følger sine 2 forgængere der allerede hviler på Jebjerg Kirkegård.

Jeps ældste søn Jens er den der skal overtage fæstet på gården når den tid kommer. De arbejder godt sammen, Jens ved hvordan faderen vil have tingene gjort, og som den ældste søn er det naturligt at han overtager gården. Hans anden søn Christen, barn af hans andet ægteskab med Bergete, som er den vi skal holde os til, må vokse op og finde en vej selv og det gør han.

Han er blevet 19 år, da han den 1 Søndag efter Michelsdag i 1782 (17.11.1782) bliver konfirmeret i Jebjerg Kirke. Præsten kender desuden Christen vel fra

skolegang og gør en bemærkning i kirkeprotokollen udfor hans navn. Vel oplyst, skriver han. Christen er ingen dumrian, han ved nok at klare sig selv og præsten ved at han kan.

Christen er nu blevet godt 23 år, da en dag i året 1786 Nicolaus klokken fra den gamle Jebjerg Kirke atter ringer udover landsbyen og igen kalder til begravelse. Det er fæstegårdsbonden Jens Christensen i Jebjerg, ham de også kaldte Jens Graugaard, der skal begraves. Hans gård ligger et par hundrede meter på vestsiden af kirken og op mod præstegårdshaven. Gården åbner sig ud mod det åbne land mod nord, hvor markvejen fører mod vest ad Roslev til. Næsten lige ud for gården og mod nord fører et smalt hjulspor ud til byens fælled hvor landsbyens kvæg går om sommeren.

Tilbage på denne gård, sidder nu den afdødes enke Maren Christensdatter med gården, hele bedriften og en datter der hedder Dorthe Marie på 5 år.

Det er Christens store chance for at få en fæstegård selv. Han er født og bor jo selv i denne vestre del af Jebjerg på fødegården hos sin far, Jep Christensen. Han og broderen Jens, har nu arbejdet på gården nogle år sammen med faderen, de er 3 voksne mænd om arbejdet foruden de har Christens søstre, halvsøsteren Bodil på 34 år og hans lillesøster Maren på 20 år til hjælp i huset.

Det er tid for ham at komme ud og få sit eget, og nu hvor lejlighed gives dertil. Tid til at forflytte noget af dette overskud af kraft hen hvor der er behov for den. Det er ingen hemmelighed at Jens skal blive på gården og til sin tid overtage den når deres far Jep skal på aftægt, og hvis han tager af sted nu kan de tage en tjenestedreng ind på hans plads, men det burde ikke være nødvendigt med alle disse voksne hænder.

Han kender udenmærket enken Maren Christensdatter. Alle kender jo hinanden i det lille samfund, han har alderen og muligheden, landsbyen nikker og samtykker. Han gifter sig med enken og bliver stedfar til hendes datter den 5 årige Dorthe Marie.

Året efter, i 1787 er der folketælling i Jebjerg.

På hans fars, Jep Christensens gård i Vester Jebjerg, ser den sådan ud.

Jep Christensen 68 år. Enkemand efter 3 ægteskaber.

Bonde og Gårdbeboer.

Jens Jepsen 39 år. barn efter 1 Hustru

Bodil Jepsdatter 34 år. barn efter 1 Hustru

Maren Jepsdatter 20 år. barn efter 2 hustru

Jep Christensens tre hustruer: Maren Jensdatter, Bergete Pedersdatter og Anna Storgård ligger alle på Jebjerg Kirkegård. Det samme gør Jeps lille datter Maren på 5 år.

Jep Christensen gifter sig aldrig igen. Han dør i Jebjerg den 19 Juni 1808. Han var en sejlivet Sallingbo der blev 88 år gammel og han havde således overlevet sine 3 hustruer men desværre mistet sin første datter Maren i 1755. De ligger nu alle 5 på den gamle Jebjerg Kirkegård.

Hans søn af andet ægteskab, Christen Jepsen, som vi skal holde os til, er 24 år gammel ved folketællingen og bor ikke længere hjemme på denne hans fødegård i Jebjerg. Han bor nu på den gård, på vestsiden af kirken op mod præstegårdshaven, som han samme år har giftet sig til.

Den 25. September 1787 bliver Christen Jepsen nemlig trolovet med enken Maren Christensdatter. Den 16. Oktober 1787 bliver de gift i Jebjerg Kirke. Maren var født i 1743 og er altså 20 år ældre end den unge Christen og hun var 43 år da hun føder deres barn i efteråret 1789 en datter der fik navnet Else, en høj alder på det tidspunkt at få barn i.

Barnet bliver døbt den 26. September samme år og det er næsten på 2 års dagen for deres trolovelse. Denne datter Else, der er Chrestens første barn der her bliver døbt, bliver en ældre dame som vi senere skal se. Hun bliver aldrig gift men lever hele sit liv på gården som husholderske for sin far og senere for sin yngre halvbroder Søren da denne overtager gården. Man kan stille sig selv det spørgsmål om hun måske har været "lidt til en side" men jeg ved det naturligvis ikke.

Christens kone, enken Maren Christensdatter var nu blevet 46 år gammel, men der går kun godt 3 år efter denne og især for den tid meget sene fødsel som selv i dag er en høj alder at få børn i, da Maren dør i November 1795.

Den 16. November 1795 anmeldtes dødsfaldet på Nørgaard Gods af Fæstegårdsbonden Christen Jepsen selv, og på Godsejeren Hr. Qwistgaards vegne kom samme dag hans Fuldmægtig Frederik Thorning fra Nørgård Gods med 2 vitterlighedsvidner, Niels Pedersen og Jens Sørensen Bundgaard der begge var gårdbeboere i Jebjerg, til gården for at forrette skiftet mellem Enkemanden Christen Jepsen og den afdøde Marens 2 efterlevende børn.

Det blev afsluttet en måned senere den 16. December 1795. Det var en god gård Christen nu havde fået. Den havde jord på begge sider af vejen mod Roslev og opgørelsen over aktiver og passiver viste kun en mindre gæld.

Men ca. en måned før den 22. November 1795 ringede Kirkeklokken igen sine dæmpede slag udover det bare og kolde landskab. Fra de små lerklinede gårde, hvor røgen kommer bølgende op gennem mønningen og på sin vej over loftet har røget både pølser og skinke, kommer landsbyens beboere godt pakket ind i deres vadmelstrakker og skindbukser. Der er koldt i den gamle romanske kirke med dens mure af kolde granitkvadre og uden opvarmning.

Maren Christensdatter bliver ifgl. Jebjerg-Lyby kirkebog begravet denne vinterdag i Jebjerg 52 år gammel, og Christen sidder nu tilbage på gården med steddatteren Dorthe Marie og sin egen datter Else på knap 4 år.

Efter begravelsen samles landsbyens beboere i den lille lavloftet stue på gården. Den er ikke stor og de kan dårligt være inde alle sammen. Ilden knitrer i jernovnen og de stamper i ler gulvet for at få varmen i fødderne tilbage. Blandt gæsterne er hans far Jep og søskende, samt den afdøde Marens bror, Søren Christensen.

Søren Christensen er gårdfæster under Krabbesholm Gods ved Resen by nogle miles vej ind ad vejen mod Skive. De aftaler at Søren skal være formynder for sin afdøde søsters barn Dorthe Marie.

Så historien gentog sig som med hans far, også han overlevede sin hustru og stod nu alene med 2 børn efter første ægteskab. Men han er ikke i panik, situationen er en anden for ham end den var for hans far tidligere og han klarer sig selv og børnene, plejedatteren Dorthe Marie og hans egen datter Else de første par år. Hans 2 søstre giver ham god hjælp med børnene og det huslige. De bor jo ikke langt væk og pigerne kan desuden lide at komme på besøg hos farfar Jep og de indtager næsten alle deres måltider sammen så tæt ved hinanden bor de.

Han var: Vel oplyst, skrev præsten ved hans konfirmation. Han farer ikke omgående ud og finder en ny kone på 2 måneder som hans far havde gjort 2 gange. Han har overblik og tid til at se sig om. Der er ingen grund til hast for med familiens hjælp ved hånden klarer han sig og børnene godt. Christen gifter sig først igen 3 år efter hustruens død. Denne gang med den 6 år yngre Ane Jensdatter (# 51).

Hun er Smeden i Nestilds datter. Han kender både Jens Smed og hans kone Anne Eskildsdatter. Det er folk med lidt på kistebunden, og datteren har han kendt siden han var barn og mødt mange gange når han var inde hos smeden.

Jens Smed og hans far kendte også hinanden og var gode venner. Det bliver et ægteskab som skal vare livet ud for dem begge og sammen skal de få i alt 11 børn.

Folketællingen 1801 i Jebjerg viser:

Chresten Jepsen (# 50) er 38 år gammel og er nu gift 2 gang. Hans kone er Ane Jensdatter (# 51) på 32 år, og hun er gift for første gang. Der er desuden 4 børn:

Ældst er datteren Else Chrestensdatter på godt 10 år af hans første ægteskab med Maren. Men nu er også 3 fælles børn med Ane Jensdatter kommet til:

Jeppe Chrestensen på 3 år, Maren Chrestensdatter (# 25) på 2 år og Ane Chrestensdatter på 1 år. Chrestens steddatter, Dorthe Marie fra hans første ægteskab, som nu må være 17 år bor ikke længere her, men tjener formentlig ude og andetsteds.

Det er barnet, Maren Chrestensdatter (# 25) på 2 år, som er det næste led i vor anerække fra Jebjerg og som blev født i begyndelsen af Maj måned 1799 og blev hjemmedøbt på gården den 13 Maj 1799.

Så er der desværre et langt spring på 33 år uden folketællinger, men ved næste folketælling i 1834 ser sammensætningen på gården således ud:

Folketællingen 1834 i Jebjerg viser:

Chresten Jepsen (# 50) 71 år gift Fæstegårdsmand
Ane Jensdatter (# 51) 64 år gift hans kone
Else Chrestensdatter 45 år ugift barn
Bodil Chrestensdatter 20 år ugift barn
Karen Chrestensdatter 27 år ugift barn
Søren Chrestensen 30 år ugift barn

Maren Jepsdatter 69 år ugift Husfaderens søster.

Chresten Jepsen og Ane Jensdatter, har nu været gift i 38 år og er altså begge stadig i live. Der bor stadig 4 af børnene hjemme selvom de nu er voksne, men det er den nu 35 årige: Maren Chrestensdatter (# 25) som har vores interesse og hun er rejst hjemmefra og derfor ikke medtaget i folketællingen. Hun er rejst over til København på lykke og fromme, og herovre hæfter hun nu efternavnet Jebjerg på til slut, ligesom andre fra landet gør det ved ankomsten til storstaden København. Så hendes fulde navn er nu:

Maren Chrestensdatter Jebjerg.

VINDE 1740.

Man skal komme til Vinde fra Sydøst, fra Skive. I gamle dage røbede landsbyen ikke sin tilstedeværelse for folk der kom fra den kant før de var kommen op på bakkekammen der skjulte byen.

Men så havde de også hele dens samling af gårde og huse for fødderne. En rigtig gammeldags landsby med dens 12 - 13 gårde og halvt så mange gadehuse. Liggende så passende nær ved hinanden at der var albuenum for hver enkelt men heller ikke mere. Men nu er det anderledes. Fra afstand kan man se at der bag bakken ligger en by, og dens gårde og huse klumper sig ikke mere sammen som dengang men er spredt og der er bygget overalt. Der er kun lidt tilbage af det som var karakteristisk for den gamle landsby.

Fra bakken hvorpå Skive ligger er der op mod Vinde en bred og dyb dalsænkning, der løber parallelt med og skiller Skivebakkerne og Vindebakkerne fra hinanden. Her i bunden af denne dalsænkning var der i en fjern oldtid en skovkranset sø, dyb nok til at der kunne dannes en mose, og skoven strakte sig højt op på begge sider af bakkerne.

Kommer vi derefter op på Vindebakkerne, ser vi terrænet skråne svagt ned mod Nordvest. Længst nede gik tidligere den dyrkede mark over i en 3 - 4 kvadrat kilometer stor hedeslette der strakte sig helt op til Tolstrup og Hem. En stor del af denne slette har også engang været sø, men dog ikke dyb nok til at kunne danne mose.

Her på grænsen mellem det tørre land og de fugtige hedesletter er der fundet et ikke ubetydeligt antal bål og urner med aske og brændte ben der viser at stenalderfolket har boet her. Vinde er altså et af de steder der har været beboet fra den fjerneste oldtid, og skal vi dømme efter gravhøjenes talrighed og deres størrelse, har det i bronzealderen været en høvdingeslægt der har haft hjemme her.

Men det er mange år siden stenalderfolket boede her, ca. 4000 år og bronzealderfolket boede her for ca. 2500 år siden. Hvad der ligger mellem disse 2 så fjerne tider ved vi ikke meget om. Ikke engang om det er den samme folkerace, eller om fremmede indvandrere måske mere end een gang har fordrevet beboerne og gjort sig til egnens herrer.

Det ældste vi kender om egnen er vel det at Skivehus Gods, og med hvad dertil hørte for 700-800 år siden var kongeslægtens. Det var de store Valdemarers slægtsgods.

Borgen Skivehus var ikke engang anlagt dengang så godsets hovedsæde kunne for den sags skyld ligeså godt have været Vinde, som ethvert andet sted på godset. Om Vinde bys udseende, dens beboere og kår ved vi intet mere end 350 år tilbage, altså fra Chr. d. Fjerdes tid.

Dengang var Skivehus med Gods for længst blevet rigtigt kongegods, der var givet i len til forskellige adelige damer og herrer. Bønderne i Vinde var herregårdens ugedagstjenere. Det var fæstere med forpligtigelse til at møde visse dage hver uge hele året rundt, og udføre arbejde med dyrkning af hovedgårdens jorder, tærskning, vedligeholdelse osv.

Skivehus havde som Ugetjenere i alt 14 gårdmænd, hvoraf de 12 boede i Vinde. De havde den fordel at være fri for skat og krigstjeneste. Alle de øvrige fæstebønder under godset var fri for hoveri men skulle betale skat og gøre krigstjeneste, og skulle kun udføre 1 eller to årlige kørsler for godset.

Hver af de 12 gårde havde 3 Tdr. 6 1/2 skp. Hartkorn og skulle i landgilde årligt betale 1 tdr. Rug, 1 1/4 tdr. Byg, 5 1/2 skp havre samt et får, 1 gås, 2 høns og 5 læs lyng. (Læg mærke til denne lyng. Vi skal senere se oppe på gården i Jebjerg hvad den blev brugt til.)

En halv snes år efter Christian d. Fjerdes død kom Svenskekrigen 1657-60. Den kom på en ganske særlig måde til at indvirke på forholdene i Vinde. En af de store begivenheder i krigen var jo at svenskerne erobrede Bornholm. Men på een nat slog Bornholmerne de fleste svenskere ihjel og tog resten til fange og overgav igen øen til Kong Frederik d. Tredje. Ved fredslutningen ville svenskerne dog have Bornholm tilbage og tage hævn over deres dræbte soldater. Frederik den Tredje ville dog ikke prisgive de brave folk på Bornholm, og efter lange forhandlinger kom der den aftale i stand, at Kong Frederik d. Tredje skulle købe så mange adelige godser i Skåne at deres areal dækkede det tabte Bornholm og give disse godser til svenskerne i stedet. Adelsmændene i Skåne afgav deres godser til kongen, og fik i stedet en del af kongens godser i Danmark.

Rigsadmiral Ove Gjedde skulle have Skivehus Gods hvorunder Vinde hørte. Men inden det kommer så vidt dør han. Ved skiftet efter ham, hvor der skulle deles mellem hans enke og 12 børn, arver 2 sønner, Christian og Frederik Ejler, hele Skivehus Gods. Hovedgården og bygningerne blev igen delt mellem disse to, og da det kom til landsbyen Vinde, kom de let fra delingen. Man vedtog simpelthen at gårdene øst for vejen, der går gennem byen fra syd til nord, og fortsætter i nordvest af Dølby til, skulle være skellet. De 6 gårde der lå vest for vejen, skulde tilfalde Christian og de 6 øst for vejen skulle være Frederik Ejlers. Hvis nu de 2 brødre havde fortsat driften af godset i forening var der ikke sket den store forskel. Men ikke længe efter at de havde taget deres nye halve gods i besiddelse skete der forandringer. Christian fandt sig en hustru på Estvadgård, og omtrent samtidig

blev Frederik Ejler gift med en datter af herremanden på Dalsgård og fik foruden hende også selve Dalsgård.

Han var nu ikke længere interesseret i at eje det halve gods men solgte dette til broderen. Men bøndergodset og dermed sin halvdel af landsbyen Vinde beholdt han. Dermed kom de 6 gårde øst for vejen til at høre under Dalsgård og de 6 vest for vejen under Skivehus Gods.

Således er forholdene de næste 100 år. Bønderne øst for vejen er blevet hoveri fri, mens de 6 vest for vejen gør mere og mere hoveriarbejde, da de jo nu i realiteten skal udføre det samme arbejde der før blev udført af 12. Og i tiden der fulgte efter opdelingen mellem brødrene er der mange jammerklager fra disse bønder over det strenge hoveriarbejde, og særlig hårdt bliver det efter stavnsbåndets indførelse i 1737.

Inden længe er der et langt større skel mellem de to halvdele af Vinde end blot vejen. Ganske vist forener jordfællesskabet dem til dels, de dyrkede jo deres jord sammen og boede i samme by. Men man har fået "standsforstel", der er de "frie" og der er de "ufrie". Man gifter sig ikke over landevejen. Man søger ikke sammen som før.

Vest for vejen gifter familierne sig ind i hinanden, så alle er nær beslægtede. Gårdene øst for vejen er kommet i ry. Det er de "fine". Er der en enke eller en datter der overtager en gård øst for vejen er der bejlere i snesetal. Hertil kommer stadig nye unge mænd udefra til gårdene. Det er selvejersønner eller sønner fra de store hoveri fri gårde i byerne vestpå. Fra Dølby, fra Hindborg, Kåstrup, Otting, Brøndum, Store Ramsing. Sønnerne på gårdene i Østbyen kan hente sig hustruer fra ansete familier udensogns.

Det var lidt om forhistorien til Vinde by og nu kan jeg begynde at fortælle om den del af vor familie der kommer fra Vinde.

Den 4 Januar 1740 gjorde Niels Jensen Kunsts hustru, Dorthe Christensdatter af Winde barsel. Hun fik en søn som blev døbt af præsten Hellig Trekongers dag og barnet fik navnet: Jens Nielsen Kunst. (# 98).

Den 11. November 1741 gjorde Jens Jensens hustru, Johanne Nielsdatter af Winde barsel. Hun fik en datter som blev hjemmedøbt samme dag af Hr. Povel og barnet fik navnet: Maren Jensdatter. (# 99).

Dåben blev konfirmeret af Provsten ugen efter nemlig den 19 November 1741.

Dette er de 2 personer som jeg vil starte min fortælling fra landsbyen Vinde med. Efter dem kommer vi også, men først voksede de begge op på forældrenes fæstegårde i Vinde.

De har således kendt hinanden hele deres unge liv, da de bliver gift i 1770.

Tirsdag den 20 Marts 1770 var Sognepræsten Hr. Wind kommet til Vinde og han trolovede der Jens Nielsen Kunst (# 98) og Maren Jensdatter (# 99). De havde til forlovere Hans Stephansen og Mathis Mortensen af Vinde. Den 13 Juli samme år blev de så gift i Skive Kirke.

Han var netop fyldt 30 år og hun nærmede sig de 29 år. Hele livet havde de boet i den samme lille landsby hvor alle vidste alt om hinanden. De havde set hinanden daglig og flirtet lidt på markerne og bag gårdenes mure. Men uden præstens velsignelse har de næppe haft mulighed for at dele en alkove bare en enkelt nat. Landsbyen ville have misbilliget dette og fordømt dem for det. Men nu med præstens velsignelse i Skive Kirke er det dem endelig tilladt, og allerede 11 måneder efter brylluppet er følgende indført i Skive Kirkebog:

Onsdag d. 19 Juni 1771 om morgenen kl. 4 slet gjorde Jens Nielsen Kunsts hustru, Maren Jensdatter i Vinde, barsel og fik en datter. Men barnet virkede ikke rigtig sundt. Det lå slapt og livløst hen. Maren havde haft en svær førstegangs fødsel og Jens var urolig for barnet. Ved middagstid samme dag spændte Jens for den lille vogn og kørte den mils vej ind til Skive og henvendte sig nu bekymret, men med god samvittighed, til Sognepræsten Hr. Wind i præstegården. Jens bad ham her indskrive fødslen i kirkebogen og døbe deres første barn hurtigst muligt.

Præsten hørte på den bekymrede Jens der berettede om fødslen i Vinde og det svagelige barn. Han foreslog derfor at dåben skulle finde sted allerede 2 dage senere som var fredag den 23 Juni, hvor han ville komme ud til Vinde og døbe barnet. Det ville give Jens tid til at få adviseret de nærmeste og bedt et par gode mænd fra byen stå som faddere til barnet. Jens kørte straks tilbage til Vinde og brugte eftermiddagen på at spørge dem han havde i tankerne om de ville stå faddere til barnet.

Den 23 Juni var det Skt. Hans og årets længste dag. Præsten Frederik Vilhelm Wind kørte ud til Vinde til aftalt tid. Hans kone havde gennem ham hørt om barnets tilstand og ville følge ham derud til gården i Vinde, og om muligt være til hjælp og trøst for Maren der stadig lå i barselssengen.

Jens havde i hast bedt sin bror Søren Nielsen Kunst, foruden sin ven den agtværdige og kendte mand i byen Christen Bødker, stå som faddere hvilket de havde accepteret. Desuden havde han bedt Jesper Smed der i byen, samt Niels Olesens hustru, og Jens Hustedes pige, Ingeborre.

De 5 var allerede tilstede i den lille stue da præsten med sin kone kørte ind i gården. Maren lå i alkovent med barnet hos sig.

Dåbshandlingen skulle til at begynde og Maren rakte barnet frem da præsten spurgte Jens hvem der skulle holde barnet. Det havde ingen tænkt på, der havde været meget andet at tænke på under disse omstændigheder. Niels Olesens hustru og Ingeborre trådte stille tilbage i stuen, de skulle jo være faddere sammen med mændene. Der var ingen til at holde barnet. Præsten foreslog derfor at hans kone som var kommet med til Vinde denne dag skulle holde barnet. Der måtte noget ekstra til. Fru Wind fik barnet rakt fra alkoven og dåbshandlingen tog sin begyndelse. Barnet blev nu døbt af Sognepræsten Hr. Frederik Vilhelm Wind, og fik navnet Johanne.

Men alt var forgæves, denne første svagelige Johanne døde kort efter fødslen og nævnes ikke mere. Men der kom en ny.

Mandag den 3 Oktober 1774 om aftenen kl. 9 præcis gjorde Jens Kunsts hustru Maren Jensdatter atter barsel i Vinde og fik en datter. Jens var urolig hele natten og huskede stadig hvor ulykkeligt det var gået ved Skt. Hans tide for 3 år siden.

Dengang var det sommer og lyse dage nu var det blevet efterår med kulde og blæst. Han spændte straks den sorte hest for vognen da det begyndte at lysne denne tirsdag morgen, og kørte atter ind til præsten Hr. Wind i Skive. Han bad ham komme ud til Vinde og inddøbe barnet hurtigst muligt. Præsten forstod at Jens var bekymret og indvilligede i at komme til Vinde og inddøbe barnet den følgende dag. Dette barn virkede til gengæld sundt, så Hr. Frederik Vilhelm Wind nøjedes med at inddøbe barnet og ville så konfirmere dåben senere i kirken i vidners nærværelse.

Barnet blev på anden dagen, som var onsdag den 5 Oktober 1774, inddøbt af Sognepræsten Hr. Frederik Vilhelm Wind i stuen i Vinde mens Maren lå i alkoven. Pigen blev givet navnet: Dorte Johanne Jensdatter. (# 49). Hun blev opkaldt Johanne efter deres tidligere afdøde barn.

Dåben blev konfirmeret i kirken d. 16 ditto af samme Hr. Frederik Wind. Barnet blev nu båret af Christen Brøndums hustru, Anne Jensdatter i Vinde.

Faddere ved dåben var:

Christen Brøndum, som havde stået fadder sidste gang og i øvrigt 22 år senere også blev forlover ved hendes bryllup.

Hans Stephansen, en søn af Stephan Christensen, der under Den Store Nordiske Krig havde været med Tordenskjold på alle hans togter. Faderen var vendt hjem med mange penge på lommen efter de togter der havde givet mange prispenge til mandskabet. Det gjorde at Hans var en rig mand i byen, der foruden sin gård også havde og handlede med ejendomme inde i Skive, så måske er der faldet en pæn dåbsgave af til Dorthe Johanne, en gave med rod i Tordenskjolds prispenge.

Søren Kunst, hendes farbror der også havde stået fadder sidst. Foruden der var Christen Bødkers Mette Larsdatter og Mathias Mortensens datter Anna, og alle var de fra Vinde.

Så de har været nogle stykker samlet i den lille lavloftet stue denne efterårsdag i 1774, efter at have været inde i Skive Kirke. Men det var også en kendt og stor familie i Vinde, disse folk med tilnavnet Kunst.

Det blev også Sognepræsten, Hr. Frederik Vilhelm Wind der 22 år senere skulle gifte den nydøbte.

Den 11 April 1786 dør Fæstegårdsbonden Jens Nielsen Kunst i Vinde imidlertid. Han blev kun 46 år gammel og datteren Dorthe Johanne er nu blevet knap 12 år gammel.

Der afholdtes skifteforretning efter Jens Nielsen Kunst den 11 Maj 1786. På vegne Prokurator Peder Lund til Skivehus, [ejer af fæstegården] kom Michel Lyngbye til den afdødes gård i Vinde by. Han skulle registrere og vurdere hvad der fandtes til skifte og deling mellem enken Maren Jensdatter og hendes 2 børn med afdøde. Nemlig datteren Dorthe Johanne på 12 år og deres søn Jens på 5 år. Enken Maren Jensdatter var tilstede sammen med hendes laugværge Christen Brøndum af Vinde.

Desuden var der mødt på de 2 umyndige børns vegne deres farbror Søren Nielsen Kunst, og som vitterlighedsvidner og som vurderingsmænd var også kommet Niels Andersen og Christen Bødker fra Vinde.

Der blev registreret, nedskrevet og vurderet således på denne Majdag i Vinde i 1786 af disse 6 mennesker:

Indbo i stuen: Et fyrretræsbord på fod, 1 viseværk, 1 væv med tilbehør. 1 lille hængeskab.

Udi et sengested: 1 blå sribet olmerdugs overdyne, 1 ditto hovedpude, 1 hylskyvl.

Udi et andet sengested: 1 rød sribet olmerdugs overdyne, 1 ditto hovedpude, 1 blårgarns lagen.

Udi et kammer: 1 gammel fyrretræskiste, 1 sælde, 1 halm løb, 1 degne kar, 1 stige.

I bryggeret: 1 ild klemme, 1 øre ballie, 2 gamle stripper, 1 skovl og en greb, en spade, en greb og 2 stk. tyrer.

På loftet: 1 gammelt halmløbe.

Vognredskaber: 1 træ vogn med 2 beslagne hjul samt behør, 1 gammel træ vogn med 2 beslagne hjul, 1 bag plov, 1 harve, 1 høle, 1 fork, 1 plejl, 1 rive, 1 skærekiste med kniv, 1 sold.

Kreaturene: 1 sort øg på 7 år, 1 sort hest på 12 år, 1 sortbroget ko, 1 sort stjerned ko på 15 år, 1 sort kvie på 2 år, 1 kalv på 1 år og 5 får med 2 lam.

Den afdødes gangklæder: 1 brun klædes vest, 1 hvid vadmels vest, 1 blå vadmels kjortel, 1 skind bryst dug, 1 par skind bukser, 1 sribet nat trøje, 2 par strømper, 1 hat, 1 nathue, 1 par gamle sko og støvler, 2 gamle skjorter og 2 halstørklæder.

Af korn fandtes ikke andet end hvad der behøvedes og var nødvendigt for kreaturerne og sæden.

Maren Jensdatter kunne herefter oplyse, at der ikke var andet end hvad der var blevet fremvist, og det registrerede blev vurderet samlet til 55 Rigsdaler og 6 skilling.

Det var altså aktiverne for Jens Nielsen Kunst. Og så kom de til opgørelsen over passiverne.

Boets skyldige gæld til Købmand Wisti Kjeldsen i Skive var på 14 Rigsdaler. På gårdens bedrift skyldtes der på de 2 heste 28 Rigsdaler, og på 1 vogn med tilbehør 4 Rigsdaler, på en plov 2 Rdl. og på en harve 1 Rdl.

På selve ejendommen, som jo tilhørte godset Skivehus, blev den manglende istandgørelse gjort op til, at der på stuehuset som bestod af 11 fag, skulle istandsættes for 30 Rdl. På Ladehusets 16 fag for 20 Rdl. og på stald og fæhusets 7 fag for 10 Rdl.

Enken fremviste desuden mandens kvitteringsbog, der viste at skatterne var betalt til dato, bortset altså lige fra fourageskatten, hvor der skyldtes 2 Rdl. og 3 skilling.

Desuden var der en udgift på 10 Rdl. til mandens begravelse og stempelmærker ved skiftet og boopgørelsen, og det hele mundedes udi at udgifterne oversteg indtægterne med 66 Rdl.

Men da gælden jo var langfristet forretningsgæld, og enken ville overtage fæstet på gården og drive den videre i mandens sted, så blev boet overladt hende til fri disposition, dog under hendes laugværgeres op- og tilsyn. Enken lovede at ville besørge børnenes opdragelse med føde og klæde samt lærdom. Det skulle hun være ansvarlig for og børnenes farbror Søren Kunst skulle have opsynet med at dette også skete.

Så var man færdig med boopgørelsen og alle skrev under i den egenskab som nu hver enkelt havde været tilstede i.

**Datum ut Supra.
Maj 1786.**

Men som nævnt i indledningen til historien om Vinde stod der hurtigt nye folk på spring. Hvem ville ikke gerne have en enke på 44 år med fæstegård i Vinde.?

Det ville den kun 24 årige Christen Espersen gerne. Han var selv enkemand, og kun 6 måneder efter Jens Nielsen Kunsts død, Fredag den 13 Oktober 1786 gifter Sognepræsten Frederik Vilhelm Wind igen Maren Jensdatter. Denne gang med Christen Espersen i Skive Kirke.

Så er alt på plads igen, der er kommet ny arbejdskraft til gården og høsten skal i hus. Den høst som afdøde Jens Kunst havde sået i foråret, mens lærkerne sang over markerne.

Folketællingen i Vinde og Skive Landsogn viser i 1787:

Christen Espersen, Husbond, 24 år gift første gang, Gårdmand
Maren Jensdatter, Madmoder, 45 år gift anden gang
Dorthe Johanne Jensdatter, 11 år barn af konens første ægteskab
Jens Jensen, 7 år barn af konens første ægteskab

Så går det hele godt i tre år. Der sås og der høstes og alt fungerer fint igen. Så dør Maren Jensdatter pludselig. Hun bliver begravet den 17 Søndag efter Trinitatis 1790 hvilket er den 26 September 1790 inde i Skive Kirke.

Nu er det Chresten Espersen der lige pludselig står med fæstegården, og med de to mindreårige børn, Jens og Dorthe Johanne.

Så skulle der skiftes igen. Hele registreringen af indbo, aktiver og passiver og vurderingen een gang til. Den 21 September 1790 kom nu på vegne af Prokurator Peder Lund til Skivehus denne gang Jens Kortbech samt 2 vitterlighedsvidner fra Vinde. Det var Jens Madsen og Chresten Brøndum. Sidstnævnte var også med ved Jens død for 3 år siden, han var jo Laugværge for Maren Jensdatter.

De skulle nu udrede boet til fordeling mellem enkemanden Chresten Espersen, Dorthe Johanne på nu 16 år og Jens på nu 10 år.

Mødet på gården startede med at Chresten Espersen fremlagde en behørig stemplet formular, udgivet på de to stedbørns vegne dags dato af farbrødrene Christen og Søren Nielsen Kunst af Vinde som han begærede læst og protokolleret. Desuden begærede han at hele skifteforretningen måtte blive afsluttet samme dag.

Dette blev antaget af skifteretten, læst og lyder således:

Underskrevne Christen Nielsen og Søren Nielsen boende i Vinde tilstår herved, at da vi er farbrødre og formyndere for Christen Espersens to stedbørn, nemlig Jens

Jensen og Dorthe Johanne Jensdatter, efter Christen Espersens hustru Maren Jensdatter og børnenes kjædelige moder, ved døden er bortgangen, ja i betragtning af at Christen Espersen som stedfader altid har vist sig i et og alt som deres egen kjædelige fader, og han lover tillige nu som før, at stå de umyndige i faders sted, og enhver tillige er overbevist om hans fattige omstændigheder til at der kan blive noget for dem at arve, så meddeles herved på vore myndlingers vegne fuldkommen afkald for al den arv og arve pretention de i alle måder kunne bekomme efter deres afdøde moder. Dette vores lovformelige afkald, som vi selv har underskrevet, og endog formået Christen Brøndum og Jens Madsen her af byen, til sammen med os at underskrive, må læses og protokolleres når og hvor det forlanges, uden dertil at give os eller vore myndlinger kald og varsel.

Vinde den 21 September 1790

Her skrev man så under igen.

Skifteretten fandt det uforholdent efter befundne omstændigheder og det producerede og gav afkald at holde videre forretning.

Christen Espersen lovede at betale omkostningerne ved boopgørelsen til Prokurator Lund, og forsikrede tillige at opføde sine stedbørn og give dem en så god og kærlig opdragelse som han efter bedste evne og lejlighed kan afstedkomme som kunne det være hans egne børn. At istandsætte alt hvad nu kan siges at mangle på hans fæstegårds bygninger og besætning. Med reservation af Hr. Prokurator Lunds lovlige ret i alle måder sluttede skiftet. Nemt og hurtigt.

Man gad simpelthen ikke registrere og vurdere det hele een gang til. Det var jo gjort kort forinden ved Jens Nielsen Kunsts død, og der var ikke sket de store forandringer, alt var stort set det samme. Det var alle enige om, og hermed var nu Chresten Espersen alene på gården med børnene.

Om børnene selv har villet det ved jeg ikke, men de flyttede kort efter. Efter moderens død i efteråret 1790 boede Dorthe Johanne og hendes lillebror Jens et kort stykke tid hos deres stedfader Christen Espersen. Men det gik ikke, de ville ikke være der og omkring juletid 1790 flyttede de over på gården til deres farbroder Søren Nielsen Kunst i Vinde.

De havde jo også kun kendt denne unge Christen Espersen som de nu var alene med i 3 år. Det har været hårdt for de to børn der mistede både deres mor og far med så korte mellemrum. Det var nok rarere og være hos onkel Søren og hans kone som de havde kendt hele deres liv, end alene med denne nye Christen Espersen i deres barndomshjem.

Året efter, den 2 Søndag i Advent, nemlig den 4 December 1791 troloved nu Sognepræsten Hr. Wind, Enkemanden Christen Espersen nu af Vinde og Mette Sørensdatter som tjente hos Byfoged Selmers.

Som et kuriosum kan nævnes folketællingen 10 år senere, den 1 Februar 1801 i Vinde. Det er 11 år efter Maren Jensdatter død, hvor Christen Espersen dengang i boopgørelsen klagede sin nød og fattigdom, og som uden evne til at afgive noget til Marens 2 efterladte børn, Dorte Johanne og Jens.

Folketælling 1801 for Familie no. 4 i Vinde by:

Christen Espersen, Gårdmand og Fæstebonde. Han er stadig gift med Mette Sørensdatter, og de har nu fået en søn der hedder Esper på 7 år.

De har desuden både tjenestepigen Karen Nielsdatter på 18 år og en tjenestekarl Søren Nielsen på 13 år i deres brød. Så det er gået dem godt på gården. Men ellers er han uden interesse for vor familiefortælling.

Det blev nytår og dermed var det 1791 og Dorthe Johanne er travlt beskæftiget hos sin onkel Fæstegårdsbonden Søren Nielsen med tilnavnet Kunst. Ingen ved hvorfra det navn Kunst stammer. Folk der senere flytter ind på de gårde som de har haft fæstet kalder sig Kunst, også uden at være i familie med dem.

Men her på gården vil vi nu forlade Dorthe Johanne for en tid denne vinter 1791, indtil der i foråret kommer en ung mand vandrende ind på gården og skifte scenen til: VINDE 1791.